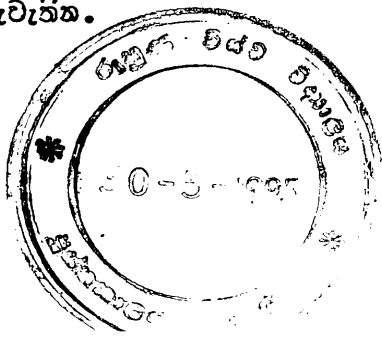

සම්මිතිය

ශ්‍රී ලංකාවේ ඇත අතීතයේ දිශාමච්චල්ල ප්‍රදේශය නමින් හැඳින්වූ 1961 සිට පරිපාලන අවශ්‍යතා සඳහා අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය නමින් සංස්ථාපනය කළාවූ ප්‍රදේශය තුළ දහතව වැනි සියවසේ මුහුණත සටන් විරිත පාලනය යටතේ පැවැති දේශපාලන, ආර්ථික හා සමාජ ක්‍රමය තදානන්තරව තෙත් කලාපය තුළ වඩිතය වූ වතු වගාව හා ආශ්‍රිත ධනවාදී ආර්ථිකයේ ඔලපැමට වක්‍ර ආකාරයෙන් ලක් වී වෙනස් වී ගිය ආකාරයද, 1948 දී නිදහස් ශ්‍රී ලංකාවේ රජය මගින් සැලසුම් කොට ක්‍රියාත්මක කළ ප්‍රථම ඔහු කාසිය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ සළි සංවර්ධනය වූ ආකාරය හා ඉන් ඇතිවූ ප්‍රතිඵලද අධ්‍යයනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණ වන්නේය.

කලෙක ලක් රජුන්ගේ අනුග්‍රහය යටතේ "ධනසාභාරයක්ව" පැවැති දිශාමච්චල්ල සතුරු උපද්‍රව නිසා ධනස වගාවට ආධාරවූ වැව්, අලුණු, ඇල හා වේලි ඔදි ගොවිබිම් වනාන්තර වලට පරිවර්තනය වී වන සතුන්ගේ හා මදුරුවන්ගේ උපද්‍රවයන්ට ලක්වීම නිසා ජන ජීවිතය අවුල්ව ප්‍රදේශය ජන ශූන්‍ය වීමට පටන් ගැනිනි. පසුව ඔටහිර ජාතින්ගේ යටත් විරිත පාලනය යටතේ වූ අඩු අවධානයට ලක්වීම හේතු කොට ගෙන කටුක අත්දැකීම් වලට ගොදුරුව වනාන්තර පරිසරයට අනුරූපීව සිය ජීවිතාව ගෙන යාමට පුරුදු වූහ. 1817-1818 උඩරට මහ කැරැල්ල සමයේ උඩරට ප්‍රදේශ අතහැර රැකවරණ පහා ගිය පිරිසක්ද මොවුන්ට එක් වී මෙම ජීවිත ක්‍රමයට සම්බන්ධ වූහ. ආදි මුතුන් මිත්තන් ගෙන් පැවැත එන වැදි පිරිසද ඔවුන්ට ආසන්නයේම ජීවිතාව කළහ. පසුව මුහුණත පාලන කාලය තුළ වඩිතය වී ජනතාවගේ හිත සුව පිණිස ක්‍රියා කළ කවිවේදියේ ජීවත්තවරයාගේ සෘජු ඔලපැම දිශාමච්චල්ල ප්‍රදේශයට කොලැබුණි. ගමනා ගමන අපහසුව හා පරිපාලන මධ්‍යස්ථාන වලින් ඇත්වීම ඊට හේතුවන්නට විය. තෙත් කලාපයේ හා මධ්‍ය කඳුකරයේ වතු වගාව නිසා උදාවූ තව්කරණය හා එක්වූ ඔටහිරකරණයටද නැගෙනහිර වෙරළබඩ ප්‍රදේශ වල මුස්ලිම් හා දූවිඩ ජනතාවගේ වාණිජ කටයුතු වලට ද මෙම ප්‍රදේශ පාත්‍ර වූයේ ඉතා සුළු වශයෙනි. එහෙයින් දහතව වැනි සියවස පුරාද විසිවැනි සියවස මැද කාලය දක්වාද දිශාමච්චල්ල හුදකලා ප්‍රදේශයක් සේ පැවැතිනි.

මෙලස ස්වාභාවික ආපදාවන්ගේ නිරන්තර පහරට ලක්වූ දිශාමඩුලු ජනතාව දිරා පත් වී යන වැඩවසම් කුල සමාජ ක්‍රමයක් තුළ රජයේ සමීප ආරක්‍ෂාව හා අවධානය යොමු වන තෙක් හේන් ගොවිතැන හා සම්බන්ධ කොට ගත් සමාජ ආර්ථික ක්‍රමයකට හුරු පුරුදුව පිවිත් වූහ. වතු වගාව නිසා අත් ප්‍රදේශ වල ඇති වූ මහා මාගී ඉඳි කිරීම්, සොබය සේවා වැඩි දියුණු කිරීම්, සමාජ සුභ සාධනය හා අධ්‍යාපනය උදෙසා වූ ක්‍රියා වලියට හසු වූයේ ද නැත. මෙකී අඩු දියුණුවේ උරුමකරුවන් වූයේ "කැලෑ ගම්මාන" වශයෙන් හැඳින්වූ ප්‍රදේශ වල පිවිත් වූ ජනතාවය. ඔවුහු මුදල් ආර්ථිකය නිසා වෙනස් වී ගිය බටහිර ප්‍රදේශයේ වැවිලි පළාත්වල අයගෙන්ද, වාණිජ බලපෑමට දිගී කාලයක් ලක් වූ කැගෙණහිර මුහුදුබඩ ප්‍රදේශවල උත් අයගෙන්ද පැහැදිලිව වෙන් වී සිටියහ. දහතම වැනි සියවස හා විසිවන සියවස මුල් කාලයේ මුහුණපා පාලනය මගින් ගෙන ගිය ගැමි ජන සුභ සාධනය උදෙසා වූ වාරි කර්මාන්ත හා පුනරුත්ථාපනයෙන් හා ජනපද ඇති කිරීම් වලින්ද පිළිසරණක් මෙම ප්‍රදේශ වාසීන්ට කොලැබිණ. මේ නිසාම ඔවුන් නියෝජන ක්‍රමයකට හා ප්‍රජාතන්ත්‍රී පාලන ක්‍රමයකට සම්බන්ධ වූයේද නැත.

"ශ්‍රී ලංකාවේ මහා බලාපොරොත්තුව" වශයෙන් 1948 දී ආරම්භ කළ ගල්පිය බහුවිධ සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමය එතෙක් රජයෙන් කොසලකා තුබූ ජන කොට්ඨාශයක් නගා සිටුවීමට ගත් ප්‍රථම පියවරක් විය. යටෝක්ත සංවර්ධන ක්‍රමය යටතේ විශාල බිම් ප්‍රමාණයක් වී ගොවිතැන් කටයුතු සඳහා ඒ සා විශාල උස් බිම් ප්‍රදේශයක් උත් වගාව සඳහා ද තවත් විශාල ප්‍රදේශයක් රක්‍ෂිත වනාන්තරයක් මෙන්ම වන සතුන්ගේ කෞම භූමියක් වශයෙන්ද පිහිටුවා සංවර්ධනය කෙරිණ. ජනපද කරණයේ එතෙක් ලැබූ අත්දැකීම් තුළින් සංවර්ධන ප්‍රදේශයේ අවතින් පදිංචි කළ පවුලකට ගොඩබිම් අක්කර තුනක් ද මඩබිම් අක්කර හතරක් ද නිවාස තනා ගැනීම සඳහා වූ පහසුකම් ද වැඩි දියුණු කළ ප්‍රජා සේවා රාශියක්ද සැපයිණ. 1955 සිට මේ පුළුල් කිරීමේ පදනම මත ප්‍රදේශයේ ගොවීන්ට අක්කර 1/3 ක්ද මඩින් අක්කර තුනක ප්‍රමාණයක් ද ප්‍රදානය කෙරිණ. තෝරාගත් මධ්‍යම පරිමාණ ජනපදයින් විසි පස් දෙනෙක් සඳහා එක් අයෙකුට අක්කර විසිපහ බැගින් ඉඩම් ලබා දිණ. මීට අතිරේකව සේනානායක සමුද්‍රය මගින් ජනිත කෙරෙන ජල විදුලිය ආශ්‍රය කොට ප්‍රදේශයේ කාර්මික සංවර්ධනයකටද මහ හෙළි කෙරිණ. සෑම ජනපදයක්ම සම්බන්ධකර තැනුණු මහා මාගී

පද්ධතියක් මගින් ප්‍රදේශය අත් ප්‍රදේශ වලට විවෘත කෙරිණි. තදාත්තරව දිවයිනේ අත් ප්‍රදේශ වල පැවැති සමාජ ආර්ථික බලවේගයන්ට හා ඒ සමඟ ඇති වූ සංවිධාන වලටද දිශාමච්ඡල ප්‍රදේශයද විවෘත කෙරිණි.

මේ නිසා දශක දෙකක් වැනි සුඵ කාලයක් තුළ ක්‍රමවත් සැලසුම් ගත සංවර්ධන සැලැස්මක් තුළින් මධ්‍ය කාලීන සමාජ රටාවට බෙහෙවින් ආසන්නව පැවැති හා වැදි ශෝච්‍ය වලට සම්බන්ධකම් කිසි පිරිසක්ද වූ දිශාමච්ඡල ප්‍රදේශයට නූතන ශිෂ්ටාචාරයේ ආර්ථික දේශපාලන හා සමාජයීය බලවේගයන් ළා කිරීමට හැකි වූ ආකාරය මෙම පර්යේෂණ තුළින් පරීක්ෂාවට ලක් කිරීමට උත්සාහ කෙරිණි. සමස්තයක් වශයෙන් ගත් කල ශ්‍රී ලංකා ඉතිහාසයේ කලක් රාජ්‍ය අවධානයෙන් අත් වූ පළාත් වල පැවැති තත්ත්වය හා හුදකලා උත්සාහයන් තුළින් ගොවිජන ජීවිතය නගා සිටුවීමට ගත් උත්සාහය විධිමත් විමසීමකට ලක් කෙරෙන අතර ක්‍රමවත් සැලසුම් ගත ක්‍රමයක් තුළින් උදාකල හැකි ප්‍රතිඵල ගැනද පරීක්ෂා කෙරේ.